

Rezistența evreilor

Rezistența armată organizată a fost cea mai puternică formă de opoziție evreiască față de politicile naziste din Europa ocupată de germani. Civiii evrei au oferit rezistență armată în peste 100 [de ghettouri](#) din Polonia ocupată și Uniunea Sovietică.

Hartă

[Rezistența armată evreiască în ghettouri și tabere, 1941-1944 \(Harta\)](#)

Între 1941 și 1943, mișcările de rezistență subterană s-au dezvoltat în aproximativ 100 de ghettouri evreiești din Europa de Est ocupată de nașiți. Principalele lor obiective au fost să organizeze revolte, să iasă din ghettouri și să se alăture unităților de partizani în lupta împotriva germanilor. Evreii știau că revoltele nu îi vor opri pe germani și că doar o mână de luptători vor reuși să scape pentru a se alătura partizanilor. Cu toate acestea, evreii au luat decizia de a rezista. Mai mult, în cele mai nefavorabile condiții, prizonierii evrei au reușit să inițieze rezistență și [revolte](#) în unele lagăre de concentrare naziste și chiar în [centrele de ucidere](#) din Treblinka, Sobibor și Auschwitz. Alte revolte de tabără au avut loc în tabere precum Kruszyna (1942), Minsk Mazowiecki (1943) și Janowska (1943). În câteva zeci de lagăre, prizonierii au organizat evadări pentru a se alătura unităților partizane.

Ruinele ghetoului din Varșovia după revolta [din ghetoul din Varșovia](#). Polonia, mai 1943.

În aprilie-mai 1943, evreii din ghetoul [Varșoviei s-au revoltat înarmați](#) după zvonurile că germanii vor deporta locuitorii din ghetou rămași în centrul [de ucidere Treblinka](#). Pe măsură ce SS-ul german și unitățile de poliție au intrat în ghetou, membrii Organizației Evreiești de Luptă (Żydowska Organizacja Bojowa; ŻOB) și alte grupuri evreiești au atacat tancurile germane cu cocktailuri Molotov, grenade de mână și o mână de brațe mici. Deși germanii, șocați de ferocitatea rezistenței, au reușit să pună capăt luptelor majore în câteva zile, forțele germane au avut nevoie de forțele germane extrem de superioare cu aproape o lună înainte de a reuși să pacifice complet ghetoul și să deporteze practic toți locuitorii rămași. Luni de zile după încheierea revoltei din ghetoul din Varșovia, rezistorii evreiești individuali au continuat să se ascundă în ruinele ghetoului, pe care SS și unitățile de poliție l-au patrulet pentru a preveni atacurile asupra personalului german.

În același an, locuitorii din ghetou s-au ridicat împotriva germanilor din [Vilna](#) (Vilnius), Bialystok și a altor citații. Mulți luptători din ghetou au luat armele știind că majoritatea locuitorilor din ghetou au fost deja deportați în centrele de ucidere; și, de asemenea, știind că rezistența lor nici acum nu putea salva de la distrugerea evreilor rămași care nu puteau lupta. Dar ei au luptat de dragul onoarei evreiești și pentru a răzbuna sacrificarea atâtor evrei.

Mii de tineri evrei au rezistat scăpând din ghetouri în păduri. Acolo s-au alăturat unităților de partizani sovietici sau formau unități [partizane](#) separate pentru a-i hărțui pe ocupanții germani.

Deși mulți membri [ai consiliului evreiesc \(Judenrat\)](#) au cooperat sub constrângerea germanilor până când ei înșiși au fost deportați, unii, cum ar fi președintele consiliului evreiesc Moshe Jaffe din Minsk, nu s-au conformat atunci când germanii i-au ordonat să predea evreii pentru deportare în iulie 1942.

[Tomasz](#) s-a născut într-o familie de evrei din Izbica. După ce [războiul a](#) început în septembrie 1939, germanii au stabilit un [ghetou](#) în Izbica. Lucrările lui Tomasz într-un garaj l-au protejat inițial de rotunjirile din ghetou. În 1942 a încercat să fugă în Ungaria, folosind acte false. A fost prins, dar a reușit să se întoarcă la Izbica. În aprilie 1943, el și familia sa au fost deportați la centrul de ucidere [Sobibor](#). Tomasz a scăpat în timpul [revoltei de la Sobibor](#). S-a ascuns și a lucrat ca curier în subteranul polonez.

Prizonierii evrei s-au ridicat împotriva gărzilor lor la trei ani [Centre de ucidere](#). . La Altceva [Treblinka](#) în august 1943 și [Sobibor](#) În octombrie 1943, prizonierii înarmați cu arme furate au atacat personalul SS și [Trawniki \(traveste\)](#)- Gardieni auxiliari antrenați. Germanii și auxiliarii lor au ucis majoritatea rebelilor, fie în timpul revoltei, fie mai târziu, după ce i-au vânat pe cei care au scăpat. Câteva zeci de prizonieri au scăpat de urmăritorii lor și au supraviețuit războiului, cu toate acestea. În octombrie 1944, la [Auschwitz-Birkenau](#), membrii detașării speciale evreiești (Sonderkommando) s-au revoltat împotriva gărzilor SS. Aproape 250 au murit în timpul luptelor; gardienii SS au tras încă 200 după ce revolta a fost suprimată. Câteva zile mai târziu, SS a identificat cinci femei, dintre care patru evreice, care au fost implicate în aprovizionarea membrilor Sonderkommando cu explozibili pentru a arunca în aer un crematoriu.

Toate cele cinci femei au fost ucise.

În multe țări ocupate sau aliate cu germanii, rezistența evreiască a luat adesea forma de ajutor și salvare. Autoritățile evreiești din Palestina au trimis [parașutiști](#) clandestine, cum ar fi Hannah Szenes, în Ungaria și Slovacia, în 1944, pentru a da tot ajutorul pe care îl puteau proteja evreilor. În Franța, diferite elemente ale subteranului evreiesc s-au consolidat pentru a forma diferite grupuri de rezistență, inclusiv Armée Juive (Armata Evreiască) care a funcționat în sudul Franței. Mulți evrei au luptat ca membri ai mișcărilor naționale de rezistență în Belgia, Franța, Italia, Polonia, Iugoslavia, Grecia și Slovacia.

Evreii din ghetouri și lagăre au răspuns, de asemenea, la opresiunea nazistă cu diferite forme de rezistență spirituală. Ei au făcut încercări conștiente de a păstra istoria și viața comună a poporului evreu, în ciuda eforturilor naziste de a eradica evreii din memoria umană. Aceste eforturi au inclus: crearea de instituții culturale evreiești, continuarea sărbătorilor și ritualurilor religioase, furnizarea de educație clandestină, publicarea de ziare subterane și colectarea și ascunderea documentației, ca în cazul arhivei Oneg Shabbat din Varșovia care spune povestea evreilor din ghetoul Varșovia, în ciuda distrugerii sale în 1943.